

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/20/2013
Identifikačné číslo spisu:	9013895153
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Harabin
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9013895153.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Pavla Farkaša, JUDr. Gabriely Šimonovej, JUDr. Igora Burgera, a JUDr. Jany Serbovej na neverejnom zasadnutí 25. februára 2015 v Bratislave, v trestnej veci obvineného W. Č. K. U. A. K. C. J. X. , vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 5 T 1/2011, prejednal dovolanie, ktoré podal obvinený W. Č., zastúpený JUDr. Jaroslavom Lovaššom, advokátom v Banskej Bystrici, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 4 To 11/2011, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvineného W. Č. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 10. augusta 2011, sp. zn. 5 T 1/2011, bol obvinený W. Č.K. uznaný za vinného v bode 1/ z pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“) v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a v bode 2/ z trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ 2. mája 2003 asi o 05.15 hod. bez súhlasu užívateľiek neoprávnene vnikol do bytu č. 24 v S. S. na D. P. XXX, v ktorom v tom čase bývali B. I. (teraz D.), nar. XX. R. XXXX a Y. I., nar. X. B. XXXX, kde v obývacej izbe najskôr začal vytýkať svojej bývalej blízkej priateľke B. I. (teraz D.), dokedy ho bude trápiť, pričom na ňu mieril nezistenou krátkou strelnou zbraňou a následne zámerne zbraň namieril na jej sestru Y. I., a z bezprostrednej blízkosti z nej vystrelil tak, že vystreleným projektilom ju zasiahol do oblasti čela a po páde poškodenej Y. I. na podlahu, ju nožom s dĺžkou čepele najmenej 9 cm bodol jedenkrát do chrbta, čím jej spôsobil povrchové strelné poranenie v čelovej oblasti hlavy a život ohrozujúce bodné poranenie hrudníka, prenikajúce do pohrudničnej dutiny, zasahujúce pľúca, spojené s prerezaním medzirebernej tepny a vnútrohrudných nástenných žíl a následným šokom z vykrvácania, ktoré bez poskytnutia rýchlej intenzívnej lekárskej pomoci vrátane opakovaných operačných zákrokov by viedlo k smrti poškodenej,

2/ od presne nezisteného dňa do 2. mája 2003 v mieste svojho prechodného bydliska v byte č. XX na M. P. XX v S. S., v izbe slúžiacej ako sklad, bez povolenia hromadil strelivo, a to 67 ks strelbyschopných nábojov s okrajovým zápalom českej výroby, kalibru 22 Short, pričom 50 ks nábojov mal položených na policike a 17 ks vo vrecku vesty zn. Ranger.

Krajský súd mu za tieto trestné činy uložil tresty:

úhrnný odňatia slobody vo výmere 13 rokov so zaradením na jeho výkon do III. nápravno-výchovnej skupiny podľa § 219 ods. 1, § 35 ods. 1, § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a prepadnutia veci: 67 ks nábojov, kalibru 22 Short, vlastníkom ktorých sa stal štát podľa § 55 ods. 1 písm. a/, 6 Tr. zák.

Zároveň mu uložil v zmysle § 77 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. ochranný dohľad na dobu 2 rokov s podmienkami. Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 mu uložil aj povinnosť nahradiť poškodeným škodu vo výške: 918,15 Eur Y. I., 4.061,21 Eur A. H. M. - pobočka S. S. škodu a 893,71 Eur O. M., pobočka S. - L..

Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2011, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom sp. zn. 4 To 11/2011, vo výroku I. podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 uznal obvineného za vinného z pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

2. mája 2003 asi o 05.15 hod. bez súhlasu užívateľiek neoprávnene vnikol do bytu č. XX v S. S. na D. P. XXX, v ktorom v tom čase bývali B. I. (teraz D.), nar. XX. R. XXXX a Y. I., nar. X. B. XXXX tak, že vytlačil vchodové dvere bytu, kde v obývacej izbe najskôr začal vytýkať svojej bývalej blízkej priateľke B. I. (teraz D.), dokedy ho bude trápiť, pričom na ňu mieril nezistenou krátkou strelnou zbraňou a následne zámerne zbraň namieril na jej sestru Y. I., a z bezprostrednej blízkosti z nej vystrelil tak, že vystreleným projektilom ju zasiahol do oblasti čela a po páde poškodenej Y. I. na podlahu, ju nožom s dĺžkou čepele najmenej 9 cm bodol jedenkrát do chrbta, čím jej spôsobil povrchové strelné poranenie v čelovej oblasti hlavy a život ohrozujúce bodné poranenie hrudníka, prenikajúce do pohrudničnej dutiny, zasahujúce pľúca, spojené s prerezaním medzirebernej tepny a vnútrohrudných nástenných žíl a následným šokom z vykrvácania, ktoré bez poskytnutia rýchlej intenzívnej lekárskej pomoci vrátane opakovaných operačných zákrokov by viedlo k smrti poškodenej,

Odvolací súd mu za to uložil podľa § 219 ods. 1, § 35 ods. 1, § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov so zaradením na jeho výkon do III. nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň mu podľa § 77 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. uložil ochranný dohľad na dobu 2 rokov s podmienkami. V zmysle § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 mu uložil aj povinnosť nahradiť poškodeným škodu vo výške: 918,15 Eur Y. I., 4.061,21 Eur A. H. M. - pobočka S. S. a 893,71 Eur O. M., pobočka S. -L. škodu.

Tým istým rozsudkom bol podľa § 226 písm. b/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 obvinený W. Č. oslobodený spod obžaloby pre skutok v bode 2/ prvostupňového rozsudku právne posúdený ako trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.

Následne Krajský súd v Banskej Bystrici na verejnom zasadnutí 24. januára 2012, rozsudkom sp. zn. 5 To 94/2010, podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, 2 Tr. por. zrušil vo výroku o treste u obvineného W. Č. rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 8. februára 2010, sp. zn. 1 T 149/2008, a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. mu uložil podľa § 219 ods. 1, § 35 ods. 3, § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov so zaradením na jeho výkon do III. nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň podľa § 35 ods. 3 Tr. zák. zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. augusta 2011, sp. zn. 5 T 1/2011, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 4 To 11/2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Ďalej podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného W. Č. (a okresného prokurátora vo vzťahu k inému obvinenému) zamietol.

Krajský súd predložil 11. novembra 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený 10. septembra 2013 na súde 1. stupňa proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 4 To 11/2011. Domáhal sa ním, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/, písm. e/, písm. g/, písm. i/ Tr. por.

K porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom došlo neudelením posledného slova na hlavnom pojednávaní 10. augusta 2011, pričom toto pochybenie súdu prvého stupňa nenapravil ani odvolací súd. Namietal nevykonanie navrhnutých dôkazov, a to výsluchy svedkov O., B. a M., čím nemohol uplatniť svoje právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a právo vypočuť svedkov, ktorých sám navrhol, resp. klásť im otázky.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. oprel o to, že konanie proti ušlému, bolo vedené v rozpore s ustanoveniami § 302 - 306 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, preto sa dokazovanie malo vykonať odznova. K zadržaniu obvineného došlo pred skončením trestného stíhania, t. j. počas prebiehajúceho trestného konania, súd bol preto povinný vec znovu prejednať podľa všeobecných procesných predpisov, vrátane zopakovania vykonaných dôkazov. Prvostupňový súd pochybil pri aplikácii ustanovenia § 306 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, pretože nebol nijakým spôsobom predvolaný ani upovedomený o hlavnom pojednávaní konanom 15. marca 2007, a to ani zverejnením na úradnej tabuli súdu. Napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonne. Zo zápisnice z prvej obhliadky 2. mája 2003 o 9.50 hod. nevyplýva žiadne poškodenie vstupných dverí, na rozdiel od druhej, vykonanej v ten istý deň o 18.30 hod., o ktorej nebol vyzoznený ani jeho obhajca. Tým bolo porušené aj jeho právo na obhajobu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. bol naplnený tým, že vo veci konal a rozhodol senát zložený zo sudcov, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania, a to pre okolnosti, ktoré sprevádzali celé konanie a vzbudili pochybnosti o objektivite a nestrannosti súdu. Poukázal na procesné chyby súdu a odmietnutie jeho návrhov na vykonanie dokazovania.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. videl v nepreukázaní úmyslu spáchať dané trestné činy.

Navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil odsudzujúcu časť rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 4 To 11/2011, v spojení s rozsudkom krajského súdu z 10. augusta 2011, sp. zn. 5 T 1/2011 v bode I, vrátane konania, ktoré mu predchádzalo, prvostupňovému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znova prerokovať a rozhodnúť.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k dovolaniu vyjadril prokurátor, ktorý uznal námietku dovolateľa o porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom neudelením posledného slova. Ide o procesnú záruku jeho obhajoby, ktorá musí byť podľa platného práva obvinenému poskytnutá za každých okolností, pričom je len na ňom, či a akým spôsobom ju využije. Z tohto dôvodu navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a prikázal krajskému súdu vec v potrebnom rozsahu znova prerokovať a rozhodnúť. Ostatné námietky dovolateľa nepovažoval za relevantné. Súd nemá povinnosť vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Hoci po formálnej stránke nebolo konanie o obžalobe krajského prokurátora č. Kv 45/03 zo 17. februára 2004 vykonané „úplne od začiatku“, od momentu odpadnutia prekážky konania proti ušlému sa viedlo v širšom rozsahu, než uvádza dovolateľ. Z obsahu dokazovania na nasledujúcich hlavných pojednávaniach vyplýva, že bolo vykonávané k obom žalovaným skutkom. Kontradiktórnosť konania bola naplnená už tým, že obvinený mal možnosť prostredníctvom svojho obhajcu nielen vypočuť, ale aj spochybníť svedkov obžaloby už v prípravnom konaní a mohol sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom aj na hlavnom pojednávaní, na ktorom boli dovtedy vykonané dôkazy a ich podstatný obsah oboznámený už v jeho prítomnosti. K námietke o nepredvolaní obžalovaného na hlavné pojednávanie 15. marca 2007 cestou zverejnenia pojednávania na úradnej tabuli súdu prokurátor poukázal na obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní z 15. marca 2007, kde je v závere konštatované: „Obžalovaný bude opäť o termíne upovedomený cestou

súdnej tabule.“ K výhrade obvineného o nevyrozmnení obhajcu o druhej obhliadke miesta činu 2. mája 2003 o 18:30 hod. uviedol, že obvinený v súlade s § 33 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 nepožiadat, aby sa jeho obhajca zúčastnil uvedeného úkonu. Žiadost obhajcu, že sa chce zúčastniť predmetného vyšetrovaciego úkonu v zmysle § 165 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, bola vyšetrovateľovi Krajského úradu justičnej polície PZ v Banskej Bystrici doručená až 5. mája 2003. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. e/, písm. i/ Tr. por. nepovažoval prokurátor za naplnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§§ 368 ods. 1, 2 písm. h/, 369 ods. 2 písm. b/, 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že je potrebné ho odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Porušenie práva na obhajobu je závažnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

V podanom dovolaní obvinený uplatnil námietku procesnej povahy, že mu nebolo súdom prvého stupňa poskytnuté právo posledného slova.

Podľa § 217 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu udelí predseda senátu obžalovanému posledné slovo. Počas tohto prejavu nesmú obžalovanému ani súd, ani nikto iný kľásť otázky.

Zo zápisnice z hlavného pojednávania z 10. augusta 2011 vyplýva, že po vyhlásení dokazovania za skončené a udelenia slova na záverečné reči, predseda senátu právo posledného slova obvinenému neudelil vôbec. Záverečnú reč predniesol prokurátor, obhajca obvineného JUDr. Jaroslav Lovašš a následne aj obvinený, ktorého prednes nebol nikým prerušovaný, mal možnosť sa vyjadriť k priebehu celého konania, pričom v podrobnostiach odkázal na písomnosti, ktoré súdu predložil (odvolanie z 21. apríla, podanie a žiadosti z 28. júla 2011). Po vyhlásení prvostupňového rozsudku obvinený podal odvolanie 16. septembra 2011 na krajskom súde, ktoré doplnil 19. septembra. Dovolateľ predmetnú námietku neudelenia posledného slova vyslovil i v odôvodnení tohto odvolania. Odvolací súd pripustil, že predmetná námietka je oprávnená, a preto právo obvineného na posledné slovo z formálneho hľadiska porušené bolo, avšak z hľadiska materiálneho uplatnenia vlastnej obhajoby v smeroch ovplyvniť úvahy súdu vo svoj prospech bezprostredne pred rozhodnutím, v skutočnosti porušené nebolo.

Právo posledného slova je významným inštitútom procesného práva, ktorým obvinený môže v závere konania pred prvostupňovým súdom vyjadriť svoj názor na danú vec, vyjadriť sa k dôkazom, navrhnúť doplnenie dokazovania, i oľutovať spáchanú trestnú činnosť pred tým, ako sa senát odoberie na záverečnú poradu. Účelom práva posledného slova je umožniť obvinenému uplatnenie vlastnej obhajoby v tých smeroch, ktoré považuje za dôležité a na záver tak ovplyvniť vo svoj prospech úvahy súdu bezprostredne pred jeho rozhodnutím. Trestný poriadok neupravuje, čo má byť obsahom posledného slova, čím dáva obvinenému priestor zdôrazniť tie skutočnosti, ktoré z hľadiska svojej obhajoby považuje za dôležité.

Nesporným v tomto konaní je, že podľa obsahu zápisnice z hlavného pojednávania absentuje posledné slovo obvineného ako úkon, ktorý má nasledovať po skončení záverečnej reči obvineného. Z formálno-procesného hľadiska je potrebné tieto fázy hlavného pojednávania od seba vždy oddeliť, bez ohľadu na obsah tvrdení obvineného. Dovolací súd preto súhlasí s obvineným, že k porušeniu jeho práva na obhajobu v konaní pred prvostupňovým súdom, resp. jeho práva na posledné slovo po formálnej stránke (udelené nebolo) reálne došlo.

Dovolací súd však konštatuje, že v danej veci z hľadiska materiálneho uplatnenia práva posledného slova, tak ako to vyplýva z ďalšieho priebehu trestného konania, nebolo možné očakávať od dovolateľa

žiaden významný zvrat v obsahu jeho prejavov, a preto sa nejedná zo strany prvostupňového súdu o tak závažné procesné pochybenie, ktoré by si vyžadovalo nápravu. Z obsahu relevantných častí spisu nepochybne vyplýva, že obvinenému bola poskytnutá faktická možnosť vyjadriť sa na záver hlavného pojednávania ku všetkým vykonaným dôkazom a uviesť záverečné návrhy vo svojej záverečnej reči. Rovnako tak aj v rámci celého odvolacieho konania mohol uplatňovať svoje obhajobné práva, hoci sa sám aktívne čiastočne obmedzil, keď žiadal, aby verejné zasadnutie odvolacieho súdu bolo vykonané v jeho neprítomnosti /č. I. 1471, zv. 8/. Obvinený W. Č. ani následne v ďalšom konaní neuplatnil takú argumentáciu, ktorá by sa premietla do konečného rozhodnutia vo veci a reálne ho ovplyvnila.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2012, sp. zn. II. ÚS 264/2012, ktorý rovnakú námietku obvineného neakceptoval uvedením právneho stanoviska esenciálne vyjadreného v jeho odôvodnení najmä textom, že „námietka obvineného W. Č. o neuplatnení práva na posledné slovo z jej materiálneho hľadiska sa javí ako účelová bez náznaku konkrétného dopadu na výsledok tohto konania v danom štádiu“. Ústavný súd ústavnú sťažnosť obvineného v celom rozsahu odmietol. Dovolací súd vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že k ujme na práve obvineného na obhajobu zásadným spôsobom nedošlo.

Nepripustné v dovolacom konaní je namietanie nevykonania navrhnutých dôkazov (výsluch svedkov O., B. a M.), pretože ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu síce povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, avšak nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Na hlavnom pojednávaní 10. augusta 2011 boli návrhy obvineného a obhajcu na doplnenie dokazovania uznesením zamietnuté (č. I. 1272, zv. 8).

Podľa § 2 ods. 5, 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V priebehu trestného konania boli v procesnom postavení svedka vypočutí Y. I., B. D., I. R., K. I., T. T., Y. T., U. D., W. O. a celý rad ďalších svedkov, súdny znalec z odboru zdravotníctva a boli oboznámené listinné dôkazy zadokumentované v trestnom spise.

Proces dokazovania /a to nie len z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj v otázke rozsahu dokazovania/ je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje, ani nemôže určovať, konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v danom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v citovanom ustanovení § 2 ods. 5 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení orgánov činných v trestnom konaní, znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá dáva súdu dostatočný priestor, aby sám, v rámci vlastnej úvahy určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Z týchto dôvodov námietku obvineného, spočívajúcu v tvrdení, že súd odmietol vykonať niektorý z

navrhovaných dôkazov, treba považovať z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. za irelevantnú.

Podstata argumentácie podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. spočíva v tvrdení, že po odpadnutí dôvodov na konanie proti ušlému podľa § 302 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a nasl. malo byť celé dokazovanie vykonávané odznovu v celom rozsahu, nemalo sa obmedziť len na konanie o trestnom čine porušovania domovej slobody. Rovnako tak v rámci tohto konania došlo k ďalšej procesnej chybe súdu, keď nebol predvolaný ani upovedomený na hlavné pojednávanie 15. marca 2007, pretože táto skutočnosť nebola zverejnená na úradnej tabuli súdu.

V nadväznosti na tento dovolací dôvod obvinený uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., keď namietal obsah výpovedí sestier I. a spôsob vykonania obhliadky miesta činu.

Právo na dovolanie nie je ústavne zaručené v Ústave Slovenskej republiky, v Listine základných práv a slobôd ani v záväzných medzinárodných zmluvách. V čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je zakotvené iba právo na odvolanie v niektorých trestných veciach. Právo na dovolanie ako mimoriadneho opravného prostriedku je teda nad rámec ústavne zaručených procesných oprávnení. Z toho okrem iného vyplýva, že dovolanie nemôže nahradiť riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu, ktorý je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie narušuje stabilitu konečného a vykonateľného (v niektorých prípadoch i vykonaného) rozhodnutia súdu. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dôvody dovolania sú podstatne užšie ako zákonne zakotvené dôvody pre možnosť zrušenia meritórneho rozhodnutia v rámci odvolacieho konania, ako konania o riadnom opravnom prostriedku.

Obmedzený revízny princíp uplatňovaný v dovolacom konaní znamená, že na podklade ďalšieho dovolania proti novému právoplatnému rozhodnutiu vydanému v tej istej veci je dovolací súd oprávnený skúmať len tie výroky napadnutého rozhodnutia a tú časť konania, ktoré nasledovali po predchádzajúcom rozhodnutí o dovolaní, a nie celé trestné konanie od začatia trestného stíhania. Opätovné preskúmanie námietok obvineného týkajúcich sa výrokov a konania, ktoré skoršiemu rozhodnutiu dovolacieho súdu predchádzali, a s ktorými sa dovolací súd pri plnení jeho revíznej povinnosti už vysporiadal, by znamenalo ich neprípustnú revíziu, čo na podklade nového dovolania nie je prípustné.

Obmedzený revízny princíp je okrem toho vyjadrený aj v ustanovení § 371 ods. 1 písm. 4 Tr. por., v zmysle ktorého dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V predchádzajúcom dovolacom konaní (rozsudok dovolacieho súdu z 9. decem-bra 2010, sp. zn. 1 Tdo V 22/2010), mal (a mohol) obvinený uplatniť všetky námietky známe mu už v pôvodnom konaní (konanie proti ušlému, namietané ohliadky miesta činu, vyznenie obhajcu), navyše v prípade uplatnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. g/ Tr. por. len tie námietky, ktoré použil najneskôr v odvolacom konaní. V tomto smere je treba poukázať aj na to, že v predmetnom rozhodnutí sa dovolací súd vysporiadal s námietkami vzťahujúcimi sa k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Námietkou obvineného, či konanie proti ušlému bolo v súlade so zákonom, sa vzhľadom na viazanosť dovolacími dôvodmi uvedenými v dovolaní nemohol zaoberať, keďže obvinený uplatnil predmetnú námietku až na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu.

V novom konaní, ktoré nasledovalo po vydaní rozhodnutia dovolacieho súdu, mohol obvinený použiť len námietky pripadajúce na túto novú časť konania. V prípade nového dovolania, ktoré smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu vydanému v novom konaní, môže obvinený vo vzťahu k dôvodom

podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ Tr. por. rovnako tak namietat' okolnosti, ktoré mu boli známe v danej časti konania, a ktoré použil najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Vzhľadom na vyjadrené sa dovolací súd námietkami týkajúcimi sa konania proti ušlému, obhliadky miesta činu a vyznenia jeho obhajcu, ktoré mal a mohol obvinený uplatniť ešte v pôvodnom konaní pred odvolacím súdom, ktorý rozhodol uznesením z 20. októbra 2009, sp. zn. 4 To 13/2008, nezaoberal.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. obvinený upozornil na to, že súd opakovane ignoroval jeho návrhy na vykonanie dôkazov, porušil ustanovenia § 302- § 306 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a i. (bližšie pozri str. 9-12 dovolania), z čoho má vyplývať, že viacerými pochybeniami senátu prvostupňového súdu došlo k porušeniu princípu subjektívnej a objektívnej stránky nestrannosti.

Podľa § 30 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca, prísediaci, vyšší súdny úradník, prokurátor, vyšetrovateľ, policajný orgán a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Toto ustanovenie Trestného poriadku v záujme zabezpečenia dôvery verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezáujatosti. Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom.

Pomerom k prejednávanej veci treba pritom rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu trestného konania na skutkoch, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezáujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Uplatnenie tohto inštitútu teda prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná. K vylúčeniu sudcu z vykonávania úkonov trestného konania z dôvodu pomeru k takým osobám môže v uvedenom prípade dôjsť len vtedy, ak vzťah k týmto osobám je takej vnútornej kvality a intenzity, že sudca nie je spôsobilý rozhodovať nestranné a nezávisle alebo by sa takým mohol javiť navonok.

Uplatnenie inštitútu § 30 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezáujatosti preukázaná. Pre takýto záver nepostačuje len subjektívny, objektívnymi faktami nepodložený pocit obvineného, založený výlučne na vlastnom nestotožnení sa s možným, pre neho nepriaznivým, rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní a súdu, o vylúčení ktorého ide.

Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosť). Možno rozlišovať subjektívny prístup, ktorý sa pokúša zistiť, čo si sudca myslel pro foro interno, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v tomto smere. Aplikujúc tento prístup potom rozlišujeme nestrannosť subjektívnu (konkrétnu) a nestrannosť objektívnu alebo štruktúrnú (abstraktnú). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranné, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, a predovšetkým obvineného.

V rozhodovanej veci sa takéto okolnosti nezistili. Nemožno ich odvodzovať z hypotetickej domnienky

obvineného o zaujatosti celého senátu, ktorá navyše vyplýva zo spôsobu rozhodovania v danej veci. Námietky zamerané na procesný postup súdu nie sú dôvodom pre vylúčenie sudcov z vykonávania úkonov trestného konania.

Úlohou zákonných sudcov v tejto veci bolo zabezpečiť spravodlivosť vo vzťahu k spoločnosti, ako aj vo vzťahu k obvinenému. Preto postoj k riešeným právnym problémom nemôže zakladať pochybnosť o ich nezaujatosti, či nestrannosti a byť dôvodom na vylúčenie zákonných sudcov z vykonávania úkonov konania.

V súvislosti s danou námietkou je potrebné zdôrazniť, že námietku zaujatosti bol obvinený povinný vzniesť bez meškania už v čase, keď sa dozvedel o okolnostiach, ktoré považoval za dôvody na vylúčenie zákonných sudcov z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať len, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Uvedený dovolací dôvod pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Namietanie iných skutočností (spochybňovanie vyhodnotenia vykonaného dokazovania, iné hodnotenie skutku) predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo citované ustanovenie Trestného poriadku nepripúšťa. Skutkové zistenia (v tomto smere aj hodnotenie vykonaného dokazovania) súdov prvého a druhého stupňa sú pre dovolací súd záväzné a tento nemôže na nich nič meniť. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi v pôvodnom konaní. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd.

Záver o tom, či je preukázané zavinenie v zmysle Tr. zák. a v akej forme, tak ako namietal obvinený, podľa ktorého nebol preukázaný úmysel vo vzťahu k pokusu trestného činu vraždy, ani vo vzťahu k porušovaniu domovej slobody, je síce záverom právnym, ale sa musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. Dovolací súd nezistil dôvod na pochybnosti o správnosti právneho názoru súdu prvého i druhého stupňa v tomto smere.

Z vyjadreného je zrejmé, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/, písm. písm. e/, písm. g/ , písm. i/ Tr. por., dovolací súd dovolanie obvineného W. Č. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.